VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtion omistajaohjaus

29.5.2024

Maija Strandberg
Osastopäällikkö, ylijohtaja
Valtioneuvoston kanslia, Omistajaohjausosasto

Omistajaohjauksen lähtökohdat ja periaatteet

Valtion yritys-varallisuus on merkittävä osa yhteistä kansallis-varallisuuttamme, omistuksen perusteena on joko

- strateginen intressi
- finanssi-intressi
- tai jonkin erityistehtävän hoitaminen yhtiömuodossa.

- Valtio hoitaa yhtiöomistuksiaan sovittaen yhteen omistajastrategiset tavoitteensa, lainsäädännön vaatimukset sekä muiden omistajien oikeudet.
- Valtion päätöksenteko omistajana perustuu lakiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta. Omistajalla, yhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla on kullakin omat osakeyhtiölakiin perustuvat velvollisuudet ja oikeudet.
- Yhtiöomaisuuden hoidossa tavoitellaan mahdollisimman hyvää yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta. Yhtiö on vastuussa, että se keskustelee merkittävien omistajien kanssa olennaisista asioista.
- Omistusrajat ovat 100 %, 50,1 %, 33,4 % ja 0 %.

Valtion yhtiöomistukset 31.5.2024

Valtioneuvoston kanslia

FINANSSI-INTRESSI

- Edita Group
- Suomen Rahapaja***

SOLIDIUM

- Anora Group (19,4 %)
- Elisa (10,0 %)
- Konecranes (11,1 %)
- Metso (14,9 %)
- Nokia (5,8 %)
- Nokian Renkaat (10,1 %)
- Outokumpu (15,5 %)
- Sampo (6,6 %)
- Stora Enso (10,7 %)
- TietoEVRY (10,9 %)
- Valmet (10,1 %)

STRATEGINEN INTRESSI

- Arctia
- Boreal Kasvinjalostus (65 %)
- Finavia
- Finnair (55,8 %)
- Fortum (51,26 %)
- Gasum
- Kemijoki (50,1 %)
- Leijona Catering
- Motiva
- Neova (50,1%)
- Neste [1] (44,2 %)
- Patria (50,1 %)
- Posti Group
- SSAB (6,3 %)
- Suomen Lauttaliikenne
- Suomen Siemenperunakeskus (22 %)
- Suomen Viljava
- Tapio
- VR-Yhtymä

ERITYISTEHTÄVÄT

- Finnpilot Pilotage
- Gasonia (100 %)
- Governia
- Kuntarahoitus (16 %)
- Solidium
- Suomen Erillisverkot
- Suomen Ilmailuopisto (98 %)
- Suomen Malmijalostus
- Veikkaus

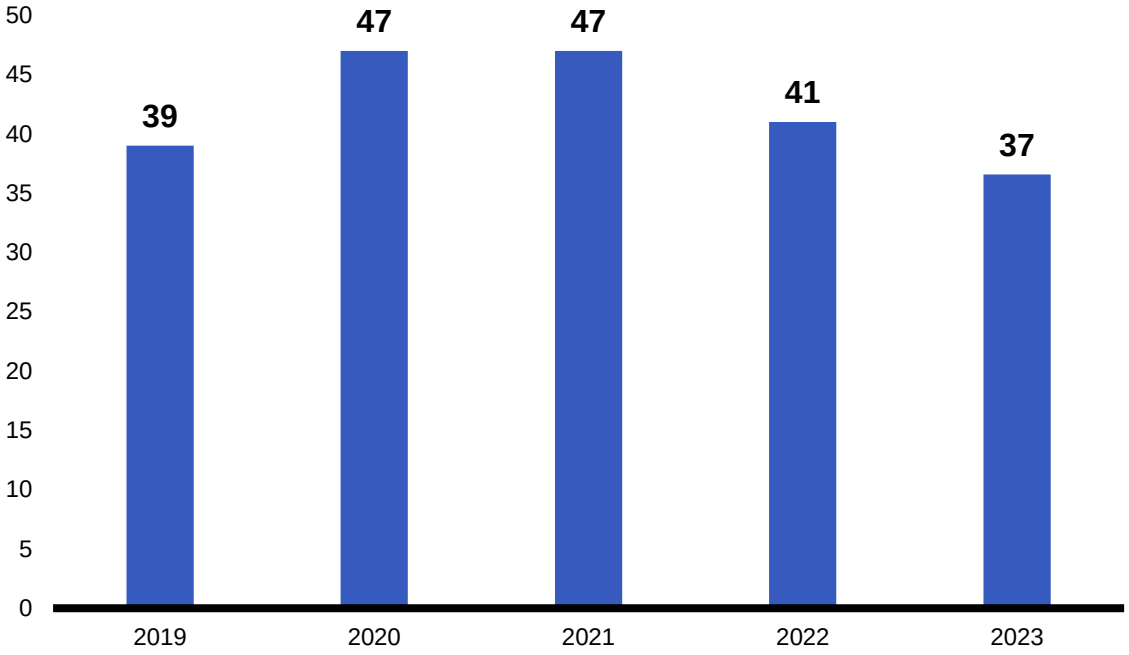
Muut ministeriöt

• Cinia (77,5 %)*	LVM
• Itärata (51 %)	LVM
• Lentorata (51 %)	LVM
• Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic	LVM
• Länsirata (51 %)	LVM
• Yleisradio	LVM
• CSC-Tieteen tietotekniikan keskus	OKM
• Hevosopisto (25 %)	OKM
• Oppiva Invest	OPH
• Alko	STM
• FinnHEMS	STM
• FVR Suomen rokotetutkimus	STM
• STUK International	STM
• Business Finland	TEM
• Business Finland Venture Capital	TEM
• Finnvera	TEM
• Ilmastorahasto**	TEM
• Kansallinen Lääkekehityskeskus	TEM
• Suomen Teollisuussijoitus	TEM
• Teknologian tutkimuskeskus VTT	TEM
• Työkanava Oy	TEM
• Teollisen Yhteistyön Rahasto (93,4%)	UM
• OHY Arsenal	VM
• DigiFinland	VM
• Fingrid (53,1 %)	VM+HVK
• Gasgrid Finland	VM
• Hansel (65 %)	VM
• Haus Kehittämiskeskus	VM
• Maakuntien tilakeskus	VM
• A-Kruunu	YM

Valtion suora tai välillinen omistus on 100% niissä yhtiöissä, joissa ei muuta ole mainittu.
* Siirtyy VNK:n alaisuuteen
** Omistusjärjestely suunnitteilla
*** Liiketoiminta tullaan lopettamaan

Valtion yhtiöomistuksen arvo n. 37 mrd. €

Valtion yhtiöomistusten arvo 2019-2023 mrd. €

- Valtion suoran pörssiomistuksen osuus markkina-arvosta oli 17,9 mrd. euroa ja Solidiumin omistusten arvo oli 7,1 mrd. euroa.
- Listaamattomien yhtiöomistusten yhteenlaskettu arvo oli noin 11,6 mrd. euroa.

Avainlukuja valtion yhtiöomistuksista 2023

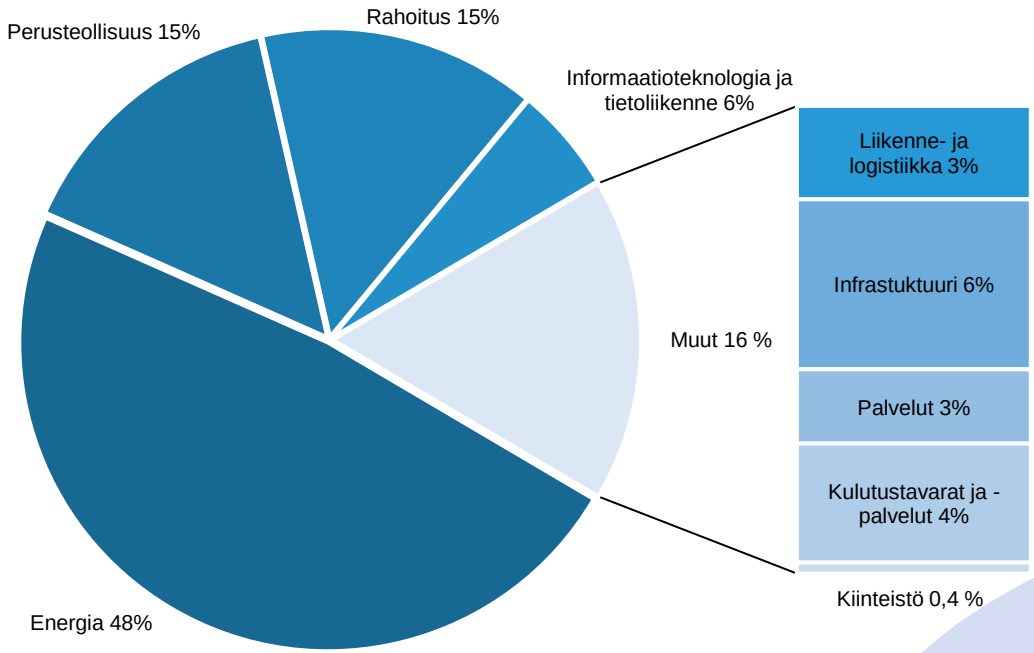
Yhtiöitä (31.12.2023)
73

Henkilöstöä
285 000

Investoinnit
7,6
mrd. €

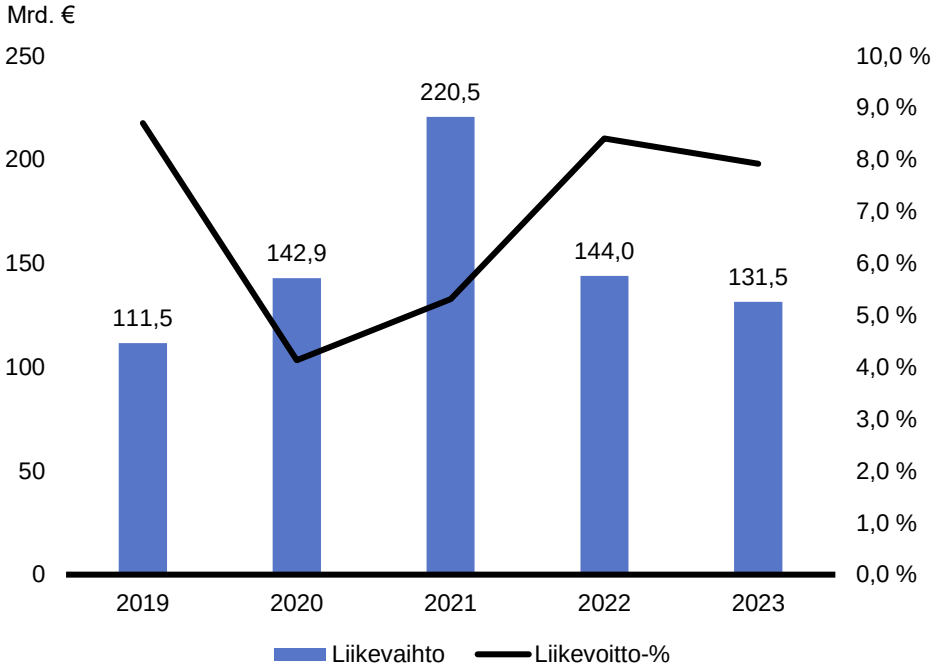
Verojalanjälki
7,8
mrd. €

Valtion yhtiöomistusten toimialoittainen jakautuminen ja yhtiöomistusten kokonaisarvo 2023

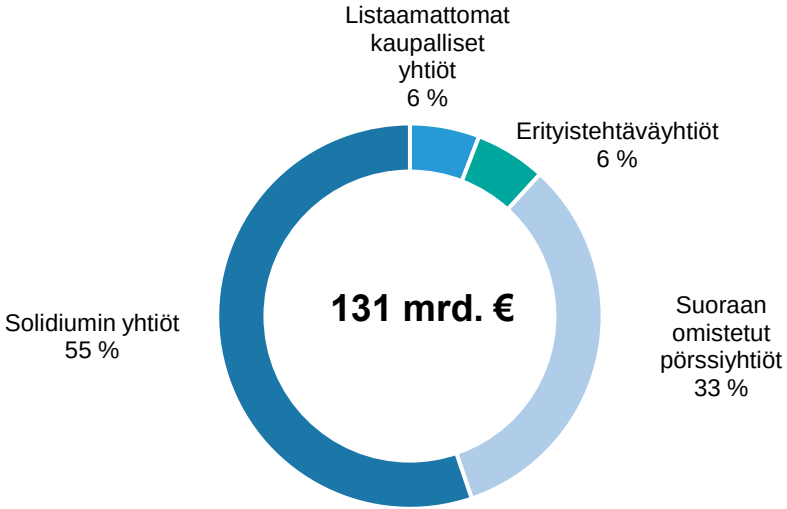

Valtio-omisteisten yhtiöiden liikevaihto ja -voitto

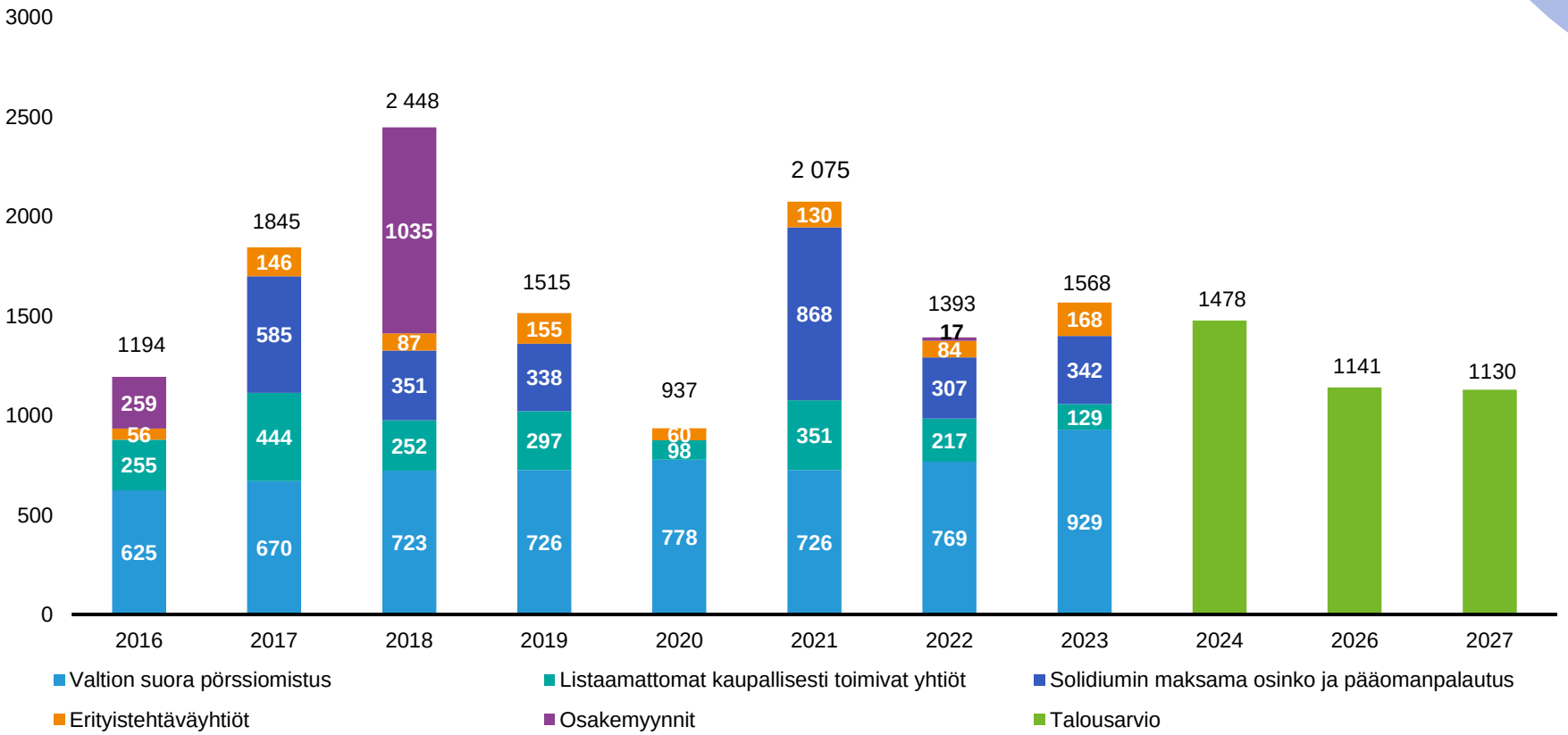
Valtionyhtiöiden liikevaihto ja liikevoittoprosentti 2019-2023

Valtionyhtiöiden liikevaihto yhtiöryhmittäin 2023

Valtion saamat omaisuustulot (kassaperusteisesti, M€)

Kestävää kasvua valtion omistuksella

Valtion omistajapoliittinen periaatepäätös

- Lähtökohta on yhtiöomistusten hallinnointi vastuullisesti, ammattimaisesti, omistusintressin kannalta tarkoituksenmukaisesti ja omistaja-arvoa pitkäjänteisesti kasvattavasti
- Valtio tavoittelee yhtiöomaisuutensa hoidossa mahdollisimman hyvää yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta
- Yhtiöomistuksia kehitetään ja arvioidaan kansantalouden kokonaisedun sekä yhtiöiden toiminnan ja omistajan arvonkehityksen näkökulmasta
- Omistajaohjaus eriytetään entistä vahvemmin regulaatiosta ja toimialapolitiikoista
- Omistajaohjaus on keskitetty valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle, joka toimii valtioneuvoston yhteisenä osaamiskeskittymänä
- *”…strategisten intressien ja erityistehtävien määrittelyt yhteistyössä toimialasta vastaavan ministeriön ja omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön kanssa.”*

Valtio omistajana

- Valtion omistajuus kattaa omistajan sekä taloudelliset että yhteiskunnalliset tavoitteet, joiden painopisteet huomioidaan yhtiökohtaisesti
- Jokaiselle yhtiöomistukselle on määritelty omistajastrategia, josta ilmenevät omistajan tavoitteet sekä omistajaohjauksen painopisteet ja toimenpiteet
- Kaikkien valtionyhtiöiden on määriteltävä ja julkaistava osinkopolitiikkansa, jonka lähtökohtina ovat tehokas ja toimialalla vertailukelpoinen pääomarakenne sekä mahdollisuuksien mukaan suhteellisen tasainen, ennakoitava osinkovirta
- Valtio-omistaja muodostaa oman näkemyksensä ja tahtotilansa yhtiöiden taloudellisista ja strategisista tavoitteista, joita se tarkastelee yhtiön hallituksen kanssa ja keskustelee niistä säännöllisesti
- Omistajaohjauksen kannalta keskeinen päätöksentekoelin on yhtiön hallitus ja valtio-omistaja nimittää edustajiaan hallitusten jäseniksi
- *”Erityistehtäväyhtiöissä omistajuuden painopisteenä on ensisijaisesti erityistehtävän hoito ja yhteiskunnalliset strategisen tason vaikuttavuustavoitteet sekä näiden toteuttaminen kustannustehokkaasti. Tämän johdosta erityistehtäväyhtiön talouden tulee olla vakaalla pohjalla, koska vain siten voidaan varmistaa erityistehtävän hoitaminen tehokkaasti ja pitkäjänteisesti.”*

Kilpailuneutraliteetti

- Valtio kunnioittaa reilun kilpailun vaatimuksia ja varmistaa sen, ettei se toiminnallaan syrjäytä yksityistä omistajuutta
- Valtio ei omistajana omilla toimillaan vääristä yritysten välistä kilpailua
- Valtio-omistaja kunnioittaa reilun kilpailun vaatimuksia ja varmistaa siten omalta osaltaan kilpailuneutraliteetin toteutumisen

Vastuullisuus

- Valtio-omistaja edellyttää yhtiöiltä edelläkävijyyttä yritysvastuussa, koska se vahvistaa yritysten kilpailukykyä ja kasvattaa omistaja-arvoa
- Vastuullisuuden tulee olla osa valtio-omisteisten yhtiöiden strategiaa, liiketoimintamallia ja johdon palkitsemista
- Yhtiöiden tulee keskittyä kilpailukykynsä kannalta olennaisten vastuullisuustavoitteiden edistämiseen
- Omistajan odotuksia täsmennetty mm. yhtiöiden ilmasto- ja luontotyöhön liittyen sekä korostettu yhtiöiden vastuuta arvoketjunsa ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksista
- *”Omistajaohjausosasto laatii säännöllisesti valtion yhtiöomistuksia koskevan vastuullisuusohjelman, jossa määritellään valtio-omistajan vastuullisuustavoitteet ja -mittarit, joilla omistaja voi seurata oman vastuullisuustyönsä ja omistajaohjaustyönsä vaikuttavuutta”*

Valtio-omistajan vastuullisuusohjelman päätavoitteet

Omistaja-arvon kasvattaminen ja säilyttäminen

- Ilmastoystävällinen ja vihreää siirtymää hyödyntävä yhtiösalkku.
- Yhtiöt integroivat vastuullisuuden osaksi palkitsemis-järjestelmiä.
- Yhtiöt toimivat vastuullisina työnantajina ja hakevat kilpailuetua monimuotoi-suudesta.
- Yhtiöt vähentävät luonnon moni-muotoisuuteen liittyviä haittoja ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimia.
- Yhtiöt arvioivat oman toimintansa ja arvoketjujensa vastuullisuutta ja varmistavat huolellisuusvelvoitteen täyttymisen.
- Yhtiöt ottavat ihmisoikeudet huomioon omassa toiminnassaan ja arvoketjussaan ja huolehtivat, ettei niissä loukata ihmisoikeuksia.

Vastuullisuuden edelläkävijä – niin omistaja kuin yhtiöt

Palkitseminen

- Palkitsemisessa valtio edellyttää kohtuullisuutta ja läpinäkyvyyttä
- Palkitseminen on yhtiön hallituksen työkalu, jolla edistetään tavoitteiden saavuttamista ja arvonnousua
- Valtio-omisteisten yhtiöiden on kyettävä palkkaamaan johtoa ja henkilöstöä kilpailukykyisin ehdoin
- Muuttuvan palkitsemisen kriteereiden avoimuuden merkitystä osana palkitsemisraportointia
- Valtio pitää perusteltuna, että hallitukset nimittävät henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan sekä valmistelemaan että esittämään hallituksen päätettäväksi yhtiön palkitsemiseen liittyvät asiat
- *”Pörssiyhtiöiden muuttuvan palkitsemisen tavoite voi olla enintään 100 prosenttia ja maksimi enintään 200 prosenttia palkkionsaajalle maksetusta kiinteästä palkasta, listaamattomien yhtiöiden tasoihin ei tule muutoksia”*
- *”Hallituspalkkioiden tasot tarkastellaan markkinatasoa vastaaviksi periaatepäätöskauden alussa ja laaditaan pitkäjänteinen suunnitelma tavoitetasojen saavuttamiseksi tai ylläpitämiseksi”*

Riskienhallinta ja turvallisuus

- Yhtiökohtaisissa omistajastrategioissa ja yhteiskunnallisen intressin määrittelyssä valtio huomioi geopoliittisen ulottuvuuden ja huoltovarmuusnäkökohdat
- Omistajastrategiassa yhtiön omistukseen liittyvät pääriskit huomioidaan ja riskienhallinnan rooli päätöksenteon tukena varmistetaan
- Yhtiöiden tulee itse identifioida operatiivisessa liiketoiminnassaan muuttunut geopoliittinen tilanne ja sen edellyttämät varautumisen, riskienhallinnan sekä kriittisen infran suojaamista koskevat kysymykset

Omistusjärjestelyt

- Valtio-omistaja arvioi omistusjärjestelyjä ja yhtiöiden optimaalista omistusrakennetta huolellisesti ja suunnitelmallisesti hallituskaudella
- Omistusjärjestelyjen suunnittelussa huomioidaan yhtiöiden ja pääomamarkkinoiden tilanne
- Hallitusohjelman mukaista investointiohjelmaa on tarkoitus rahoittaa pääosin omaisuustuloilla sekä liikelaitosten tuloutuksilla
- Omaisuustuloja ovat osingot, pääomanpalautukset, osakemyynnit ja muut yritysjärjestelyt
- Valtion listaamattomien yhtiöiden pääomarakenteet arvioidaan säännöllisesti ja mahdolliset ylipääomitukset puretaan

Kiitos, kysymyksiä

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI